

30 вересня, до Всеукраїнського дня бібліотек, Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М. Свєтлова та Державна бібліотека України для юнацтва організували і провели

Онлайн-стрім «Читай.UA»

Директори бібліотек і письменники з різних куточків України обговорили, що читають нині українці, як розвивати культуру читання та яку роль у цьому відіграють бібліотеки.

На Дніпропетровщині відбувся Всеукраїнський конкурс фахової майстерності (обласний етап)

Змагалися студенти закладів професійної освіти. Цьогоріч визначали найкращих верстатників, електрогазозварників, перукарів і штукатурів. Представники кожної спеціальності змагалися окремо.

«Щороку проводимо місцевий етап конкурсу фахової майстерності. Його переможці далі представляють область на загальнодержавному рівні, – розповів директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА Олексій Полторацький. – Елемент змагання та здоровій конкуренції стимулює студентів профтехів вдосконалювати свої знання і вміння. В результаті отримуємо кваліфікованих робітників. А це – важлива складова розвитку економіки».

Розвиток НУШ

У 2020-му на розвиток НУШ на Дніпропетровщині з держбюджету виділили понад 51,2 млн грн. Ще майже 5,6 млн спрямували місцеві бюджети. Загалом із цих коштів вже використали 17,9 млн грн. Кошти витратили на закупівлю сучасних меблів, комп’ютерного обладнання, спортивного інвентаря, засобів навчання для початкових класів (навчально-методичної літератури та зошитів з друкованою основою).

Директори бібліотек і письменники з різних куточків України обговорили, що читають нині українці, як розвивати культуру читання та яку роль у цьому відіграють бібліотеки.

Онлайн-стрім «Читай.UA!»

Директори бібліотек і письменники з різних куточків України обговорили, що читають нині українці, як розвивати культуру читання та яку роль у цьому відіграють бібліотеки.

№ 37-38

(1005-1006)

Жовтень
2020 року

Видається
з грудня
1993 року

ЩОРІЧНА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ПРЕМІЯ

«Щорічну обласну педагогічну премію традиційно присуджуємо до Дня працівників освіти. Цьогоріч відзначили 20 найкращих освітян з різних навчальних закладів Дніпропетровщини. Це не лише матеріальне заохочення, а й знак поваги та пошани. Кожен із них намагається прищепити дітям любов до знань», – зазначив голова Дніпропетровської ОДА Олександр Бондаренко.

За сумлінну та відану працю отримали вчителі, директори, вихователі, керівники гуртків, методисти.

«Працюю вчителем уже 12 років. Вважаю це своїм покликанням. Дуже люблю спілкуватися з дітьми та викладати предмет. Обласна премія – це визнання моєї роботи та досягнень», – сказав учитель інформатики Верхньодніпровської СЗШ № 2 Сергій Крижановський.

«Я з 19 років у педагогіці. Свій шлях у професії починала з учителя початкових класів, потім очолювала заклад освіти. Сьогоднішня премія – це

відзнака не лише моя, а й усього колективу», – поділилася директор Дніпропетровського відділення Малої академії наук України Наталя Тягла.

Серед нагороджених – педагоги з Кривого Рогу, Томаківки, Першотравенська, Новоолександрівки, Павлограда, Верхньодніпровська, Солоного, Слобожанського, Петриківки, Покрова, Кам’янського, Дніпра.

«Нещодавно Міська станція юних техників м. Дніпра відзначила своє 30-річчя. Три десятки років працюю там педагогом і я. Дуже пишаюся тим, що на моїх очах та за моєї участі розбудовувалась позашкільна освіта. Це

невід’ємна ланка освітнього процесу, адже саме в гуртках дитина може розкрити себе та всі свої здібності», – розповіла завідувач методичного відділу, керівниця гуртка астрономії та інформаційних технологій МСЮТ Ольга Шибка.

Розмір єдиноразової виплати – 15 тисяч гривень.

Далі – на стор. 2

Конкурс Global Teacher Prize Ukraine 2020

Завершився багатомісячний марафон за вчительську премію Global Teacher Prize Ukraine 2020. Оголосили імена переможців у різних номінаціях. «Вибором українців» став молодий учитель початкових класів із Кам’янського Андрій Олійник. За нього віддали голоси понад 40 тисяч людей.

«Цьогоріч за найпрестижнішу вчительську премію боролися 3 тисячі педагогів із різних куточків України. Серед них – багато освітян із Дніпропетровщини. До фіналу дійшов учитель початкових класів Андрій Олійник: амбітний, креативний, відданий своїй справі, – зазначив директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА Олексій Полторацький. –

Всенонародним онлайн-голосуванням його обрали кращим серед десяти фіналістів Global Teacher Prize Ukraine 2020».

Фінальна частина конкурсу проходила у Дніпрі. Після – журі визначило переможця. Урочиста церемонія нагородження кращих пройшла у Києві. Головний приз отримав учитель історії з Тернопільщини Василь Дяків. Оголосили й імена лідерів у різних номінаціях. Загального улюбленця, Андрія Олійника, – нагородили просвітницькою подорожжю за кордон.

«Для мене дуже важливе всенародне визнання, якого прагне кожен учитель. Воно мотивує рухатися далі у педагогічній майстерності. Маю ще більше бажання працювати: задля дітей, колег, системи освіти в цілому, – сказав Андрій Олійник. – Сповнений сподівань і творчого натхнення напередодні подорожі. Цікаво буде вивчити систему освіти іншої країни та обмінятися досвідом із зарубіжними колегами».

Вересень

2, 15 – робоча нарада з представниками закладів вищої освіти, відповідальними за роботу над онлайн-платформою облдержадміністрації «SMART HUB: Наука. Влада. Бізнес»;

14-16 – моніторинг створення безпечних умов для учасників освітнього процесу з урахуванням епідемічної ситуації в регіоні;

15 – засідання обласної стипендіальної комісії з призначення обласних іменних стипендій кращим учням закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студентам закладів фахової передвищої освіти, студентам і аспірантам закладів вищої освіти Дніпропетровщини у І півріччі 2020-2021 н. р.;

18 – нарада стосовно механізму формування та затвердження регіонального замовлення на підготовку фахівців і робітничих кадрів для Дніпропетровщини на 2021-2022 н. р.;

21-29 – II етап Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності за професіями «Верстатник широкого профілю», «Штукатур», «Перукар», «Електрогазозварник», «Помічник машиніста тепловоза»;

22 – вебінар «Організація протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину» для керівників, вчителів, медичних сестер, працівників харчоблоків закладів загальної середньої освіти, завдяки співпраці з Асоціацією «Служба організації інфекційного контролю»;

24 – бізнес-школа з економіки «Фінансова обізнаність – шлях до успіху» для учнів 9-11 класів (на базі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»).

Участь:

2 – засіданні обласної ради молодих учених закладів вищої освіти та науково-дослідних установ області;

11, 25 – оперативних нарадах при облдержадміністрації з питань національно-патріотичного виховання молоді області, на яких розглядались питання алгоритму дій щодо співпраці структурних підрозділів облдержадміністрації з громадськими організаціями регіону та реалізації Плану національно-патріотичного виховання в області.

17 – онлайн-засіданні щодо проблемних питань Ради студентів області;

30 – Всеукраїнському молодіжному форумі «Кар’єра зі школи: вибір і планування – 2020».

До 75-ї річниці закінчення Другої світової війни та до Дня пам’яті захисників України, які загинули в боротьбі за Незалежність, суворенітет і територіальну цілісність України – тематичні уроки, лекції, години спілкування, усні журнали, «круглі столи», засідання історичних клубів; перегляд презентацій, відеофільмів, відеороліків, відеоекспурсій, документальних історичних фільмів.

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ, директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Від фельдшерської школи до вищого навчального закладу

Дніпровський медичний коледж обласної ради відзначив свій ювілей

На території закладу відкрили монумент із пам’ятною дошкою.

Одному із найвідоміших освітніх осередків області виповнилося **150 років**. Його історія починається ще з 1870 року. Тоді, 2 жовтня, на базі земської лікарні (тепер це лікарня Мечникова) була заснована фельдшерська школа. У 1930 році це вже училище, яке починає випуск сестер милосердя. Під час другої світової війни тут випускають медсестер, які з навчальних автодорій одразу йдуть на фронт.

Сьогодні ж «Дніпровський базовий медичний коледж» – це вищий навчальний заклад I рівня акредитації. У коледжі діє трьохступенева система підготовки фахівців: довузівська – фахова – профільна. Нині тут навчається понад 1300 студентів. Їм викладає професійна команда із 146 педагогів.

Взагалі на Дніпропетровщині медичні заклади освіти є потужними та сучасними. З нагоди Дня працівників освіти Дніпропетровську область на зустрічі із Президентом

України представляє медичний інтернат-ліцей «Дніпро».

«Тут зібрались і вчителі, і керівники тих закладів, які лідирують з року в рік і є найкращими за результатами ЗНО», – зазначив заступник керівника Офісу Президента Юрій Костюк.

Голова обласної ради Святослав Олійник також привітав колективи закладів із професійним святом і побажав не зупинятися на досягнутому, зростати та продовжувати випускати кваліфіковані медичні кадри для області і всієї країни!

Державні нагороди

32 мешканці регіону отримали високі державні нагороди, почесні звання, пам’ятні знаки та подяки. Відзнаки – за особистий внесок у будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток країни, вагомі трудові досягнення і багаторічну сумлінну працю.

Фахівців з Дніпра, Нікополя, Павлограда, Кривого Рогу, Первотравенська та Петриківського району нагородили відзнаками від Президента України, Кабміну і Прем’єр-міністра, орденами князя Ярослава Мудрого V ступеня, «За заслуги» II та III ст., «За доблесну шахтарську працю» III ст., медаллю «За працю і звитягу».

Щорічна обласна педагогічна премія

Закінчення. Початок на стор. 1**Лауреати педагогічної премії:**

1. Людмила Василівна Бала-басєва, вчитель фізики та астрономії Криворізького обласного ліцею-інтернату для сільської молоді.

2. Анастасія Василівна Величко, вчитель української мови та літератури СЗШ № 2 Томаківської селищної ради.

3. Ірина Леонідівна Забєліна, вчитель української мови та літератури Першотравенської СЗШ № 5.

4. Валентина Іванівна Кириченко, заступник директора з навчально-виховної роботи СЗШ № 2 Слобожанської селищної ради.

5. Світлана Іллівна Кондратенко, викладач сучасної української мови та методики навчання української мови Дніпропетровського фахового педагогічного коледжу Дніпропетровської академії неперервної освіти.

6. Сергій Михайлович Крижановський, вчитель інформатики СЗШ № 2 Верхньодніпровської міської ради.

7. Марина Борисівна Кузьменко, заступник директора з виховної роботи Обласного екологічно-натуралистичного центру дітей та учнівської молоді.

8. Олена Валеріївна Міліогло, майстер виробничого навчання Державного професійно-технічного навчального закладу «Криворізький центр професійної освіти робітничих кадрів торгівлі та ресторанного сервісу».

9. Ольга Петрівна ОВСЮК, заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель математики НВК «Спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів з поглибленим вивченням англійської мови – дошкільний навчальний заклад комбінованого типу» Новоолександрівської сільської ради Дніпровського району.

10. Микола Степанович Решетюк, викладач професійно-теоретичної підготовки ордена «Знак пошани» вищого професійного училища № 75.

11. Ірина Вікторівна Романець, вихователь-методист ЗДО № 21 «Казка» (ясла-садок) Покровської міської ради.

12. Оксана Валентинівна Слюсарєва, методист Криворізького державного комерційно-економічного технікуму.

13. Марина Павлівна Сорока, директор опорного закладу освіти Петриківської селищної ради.

14. Людмила Євграфіївна Тимофієва, директор гімназії № 49 Криворізької міської ради.

15. Валентина Іванівна Трошина, вчитель початкових класів Криворізького багатопрофільного навчально-реабілітаційного центру «Натхнення».

16. Наталія Василівна Тягло, директор Дніпропетровського відділення Малої академії наук учнівської молоді.

17. Євген Леонорович Фещенко, вчитель історії НВО «Солонянська середня загальноосвітня школа № 1 І-ІІІ ступенів – Центр позашкільноДовгопрадської міської ради.

18. Лариса Віталіївна Хохлова, вчитель інформатики СЗШ № 12 Павлоградської міської ради.

19. Ольга Сергіївна Шибка, зауважувач методичного відділу, керівник гуртка астрономії та інформаційних технологій Міської станції юних техніків Дніпропетровської міської ради.

20. Тетяна Анатоліївна Юрченко, вихователь-методист НВК «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) – загальноосвітня школа І ступеня № 25 «Волошка» Кам’янської міської ради.

За інформацію Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Дніпропетровської обласної ради

**Четвертого жовтня освітянська спільнота
відзначає своє професійне свято –**

ДЕНЬ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ

Напередодні свята відбулося урочисте засідання Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», присвячене професійному святу.

До фахівців закладу звернувся ректор Академії Віктор Сиченко, який спільно із заступником директора департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації Антоном Демурою привітав освітян із професійним святом.

У своєму виступі Віктор Володимирович зазначив, що «Колектив Академії» працює сьогодні в особливих умовах, поєднуючи різні форми організації освітнього процесу (очно-дистанційна, дистанційна та інші). Водночас науково-педагогічні працівники забезпечують ефективну систему роботи з підвищення кваліфікації педагогів області, підготовки здобувачів освітніх ступенів магістр, бакалавр та освітньо-наукового – доктор філософії.

У святковий день не тільки підбиваємо підсумки, а й плануємо політику та стратегію подальшого розвитку. Наша мета – створити цілісну систему неперервної підготовки педагогічних і керівних кадрів, що забезпечить якісну освіту для кожної дитини від великого міста до маленького села та потребу педагогів в їх особистому професійному зростанні».

Антон Львович подякував освітянам за їх нелегку працю і вагомий особистий внесок у розвиток освітньої галузі та з нагоди Дня працівників освіти нагородив **грамотами Дніпропетровської обласної ради:**

- Віктора Сиченка, ректора Академії (почесна грамота);
- Олександра Шабанова, проектора (наручний годинник від голови обласної ради);
- Майо Хітько, доцента кафедри публічного управління та права;
- Тетяну Мотуз, доцента кафедри загальної, спеціальної педагогіки, реабілітації та інклюзивної освіти;
- Наталію Підлєпян, начальника відділу управління персоналом;
- Оксану Бутурліну, завідувача кафедри управління інформаційно-освітніми проектами;
- Наталію Неживу, начальника планово-фінансового відділу;

Грамотами департаменту освіти і науки облдержадміністрації відзначенні:

- Світлана Величко, завідувач відділу бібліотечно-інформаційних ресурсів;
- Людмила Швидун і Людмила Клімова, старші викладачі кафедри дошкільної та початкової освіти;
- Володимир Дуднік, завідувач науково-дослідної лабораторії інформаційних технологій та дистанційного навчання, Тетяна

Тухтарова і Михайло Дзіговський, наукові співробітники лабораторії;

- Любов Пасічник, вчений секретар;
- Тетяна Побоча, старший викладач кафедри виховання та культури здоров'я;

- Наталія Волокітіна, начальник загального відділу;

- Юлія Долгова, провідний фахівець навчально-методичної лабораторії інформаційно-технічного забезпечення;

- Інна Пилипова, начальник відділу закупівель.

Віктор Сиченко подякував колегам за сумлінну творчу працю та з нагоди Дня працівників освіти відзначив **грамотами Академії:**

- Олену Добрянську, завідувача НМЛ природничо-математичних дисциплін (почесна грамота);

- Олену Хомич, старшого викладача кафедри психології;

- Людмилу Базилевську, завідувача НМЛ соціально-гуманітарних дисциплін;

- Юлію Лісневську, доцента кафедри публічного управління та права;

- Любов Юськову та Ольгу Рохно.

Подяками Академії відзначено:

- Галину Дрімко, методиста НМЛ професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників;

- Яну Полупанову, завідувача ресурсного центру підтримки інклузивної освіти.

З нагоди свята, за дорученням партнера Академії Українського центру імені Любомира Гузара в Угорщині, представникам Академії передано вітання та побажання тісної співпраці у майбутніх Міжнародних проектах, а також вручено подарунок – збірку вокальних творів за віршами Тараса Шевченка (автор-упорядник Роман Меденці), видану у Будапешті до 200-річчя Кобзаря.

На заході в Академії презентували святковий фільм зі світлинами освітян Дніпропетровщини.

Цього ж дня ректор Академії нагородив фахівців Дніпровського фахового педагогічного коледжу КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР» грамотами, подяками та цінним подарунком для коледжу.

Грамота Дніпропетровської обласної ради:

- Інна Темнікова, завідувач відділення дошкільної освіти та музичного мистецтва.

Грамота департаменту освіти і науки облдержадміністрації:

– Валентина Захорольська, завідувач заочної відділення;

- Ольга Федоренко, викладач іноземної мови;

- Людмила Сохач, викладач дитячої літератури з ОКТМ, методики навчання російської мови;

- Ірина Василега, завідувач навчально-виробничої практики;

- Галина Панченко, викладач образотворчого мистецтва з методикою навчання.

Почесна грамота Академії:

- Ольга Пучкова, викладач диригентсько-хорових дисциплін та постанови голосу;

- Людмила Пирогова, викладач методики формування елементарних математичних уявлень;

- Жанна Шиш, викладач «Основ корекційної педагогіки та дисциплін спеціалізації»;

- Євгенія Якимчикас, викладач педагогіки;

Подяка Академії:

- Зоя Подолкіна, керівник фізичного виховання;

- Світлана Михайлена, заступник директора з навчальної роботи;

- Світлана Кривко, викладач дошкільної педагогіки;

- Інна Кравчуновська, викладач методики навчання української мови та сучасної української мови з практикуром;

- Галина Корчагіна, викладач образотворчого мистецтва з методикою навчання предметів спеціалізації, малювання, ліпління та художньої праці;

- Наталя Кичанова, викладач;

- Олена Даліба, викладач психології;

- Євгенія Волошка, заступник директора з гуманітарної освіти і виховання;

- Валентина Бурка, викладач основ природознавства і методики ознайомлення дітей з природою;

- Олена Марченко-Іванюк, викладач фізики та інформаційних технологій;

- Ольга Суркова, викладач фізичного виховання, теорії і методики фізичного виховання;

- Олена Урмич, викладач основ медичних знань;

- Ігор Співак, керівник гуртка;

- завідувачі Ірина Нікітченко, Вікторія Вороніна, Марина Шайкіна, Ірина Котяш.

Завершилося свято цікавим концертом, який влаштували здобувачі освіти Коледжу.

Надія АНТОНЕНКО

Хроніка подій**Вересень**

3 – вебінар щодо організації дистанційного навчання в умовах карантину;

7-11, 16-23 – дистанційний курс навчання «Можливості Google Classroom»;

7-16, 21.09-04.10 – дистанційний курс навчання «Хмарні технології в освіті»;

11, 16 – зустрічі методистів НМЦ ПТО зі слухачами курсів підвищення кваліфікації в БІНПО (майстри в/н ЗП(ПТ)О, викладачі спецпредметів ЗП(ПТ)О, викладачі спецпредметів);

15, 21 – семінар з ФОРД і експертами міжнародного проекту «EXAM Дніпро» з професійного навчання відповідальних і наставників дуальної освіти;

16-23 – дистанційний курс навчання «Гугл-клас»;

17 – заняття Школи впровадження нових виробничих технологій ЗП(ПТ)О, м. Кривий Ріг;

21 – засідання творчої групи з експериментальної діяльності ЗП(ПТ)О. Тема «Формування підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфері послуг у процесі професійної підготовки»;

21-24 – організаційно-методичний супровід конкурсів профмастерності серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О з професій: верстатник широкого профілю, штукатур, перукар, електро-газозварник;

22 – заняття Школи неперервного науково-методичного зростання філологів ЗП(ПТ)О;

23 – участь в онлайн-нараді щодо подальшої координації дій стосовно створення НПЦ за бюджетні кошти у 2020 році;

– участь у Всеукраїнському вебінарі «Вернісаж досвіду викладання предметів загальної середньої освіти з професійним спрямуванням»;

24 – участь у «круглому столі» Дніпровського центру професійно-технічної освіти з реалізації завдань майданчика Всеукраїнського рівня НАПН України;

– участь методистів НМЦ ПТО у телемості БІНПО;

– участь у святкуванні 100-річчя від дня заснування МВПУПІТ;

25 – засідання творчої групи викладачів біології з підготовки матеріалів до проведення I, II етапів всеукраїнських олімпіад;

29 – спілкування керівників, ветеранів ЗП(ПТ)О, присвячене 80-річчю створення державної системи профтехосвіти та Дню працівників освіти. Видання та презентація збірника «ПТО Дніпропетровщини»;

30 – конференція «Кривий Ріг – рідне місто! Профтехосвіті 80 років!»;

– участь у Всеукраїнському вебінарі «Сучасні техніки для роботи з учнями групи ризику: «швидка допомога».

Віктор ВАСИЛІНЕНКО, директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

**Знакова подія
Дніпропетровщини**

27 серпня профтехосвіта Дніпропетровщини зустрічала важливих гостей: Президента України Володимира Зеленського з делегацією, в складі якої т.в.о. Міністра освіти і науки України Сергій Шкарлет, голова Офісу Президента Борис Єрмак, голова Дніпропетровської обласної ради Святослав Олійник, голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Олександр Бондаренко.

У зустрічі, яка відбулася на базі Криворізького центру підготовки та пере підготовки робітничих кадрів будівельної галузі, взяли участь директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації Олексій Полторацький, представники роботодавців, директори закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Перед присутніми виступив з промовою Володимир Зеленський, який наголосив на необхідності реформування П(ПТ)О та висловив своє бачення з цього питання. Сергій Шкарлет представив План заходів із розвитку професійної освіти в Україні. Він звернув увагу на необхідність модернізації професійної освіти, внаслідок якої будуть створені умови для розвитку співробітництва

закладів освіти, бізнесу і влади, зросте кількість надавачів послуг, відкриється доступ до здобуття різних рівнів кваліфікації, будуть задіяні механізми для отримання професійної освіти впродовж життя тощо. План модернізації передбачає також оновлення навчальної та соціальної інфраструктури закладів професійної освіти.

У перспективі – нова модель управління та фінансування закладів професійної

освіти на рівні регіону, а з метою підвищення іміджу професійної освіти буде створена гнучка система консультування молоді щодо отримання робітничих професій.

Обговорювалось питання подальшої зваженої оптимізації закладів професійної освіти, підвищення стипендій здобувачам освіти та заробітної плати педагогам.

Така зустріч, її тональність і спектр обговорюваних питань вселяють надію на те, що на державному рівні є розуміння важливості професійної освіти і чіткий план дій для її успішного розвитку.

Віктор ВАСИЛІНЕНКО,
директор НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області

**Дуальна форма навчання робітників –
зміст Міжнародного проекту на Дніпропетровщині**

В області з упровадження елементів дуальної форми здобуття освіти об'єднуються зусилля обласної влади, роботодавців і закладів П(ПТ)О.

Низка підприємств уже впроваджує елементи дуальної системи навчання. Зокрема, ДТЕК, Павлоградугілля, Придніпровська залізниця, Интерпайп, АрселорМіттал Кривий Ріг. Досвід переймаємо у Німеччині, де в такий чин готують фахівців понад 140 років.

За результатами аналізу та вивчення окремих ризиків при організації освітнього процесу НМЦ ПТО у Дніпропетровській області разом із Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини сформовані на підставі набутого досвіду завдання за участі в дуальному навчанні й можливим їх використанням з вересня 2020 року.

У рамках реалізації глобального українсько-німецького проекту «Розвиток соціального діалогу в Дніпропетровському регіоні», започаткованого Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини разом із німецькою організацією роботодавців «NORDMETALL», відбулася інтернет-конференція «Про реалізацію проекту «EXAM Дніпро» – зовнішнє управління підготовки професійних кадрів на підприємствах» – «Професійне навчання

(Професійні стандарти/наставники») за участь представників Міністерства освіти і науки України, німецької організації роботодавців «NORDMETALL», Федерації організацій роботодавців Дніпропетровщини, НМЦ ПТО, Дніпровської академії неперервної освіти, ЗП(ПТ)О.

У рамках заходу представниками організацій роботодавців «NORDMETAL» було презентовано: базові професії, з яких сплановано наопрацювання освітніх стандартів; структуру організації навчання організаторів та наставників дуальної форми здобуття освіти.

НМЦ ПТО презентовано наопрацюваний посібник підготовки організаторів та наставників здобувачів освіти ЗП(ПТ)О в умовах виробництва.

Сергій ФЕДОРЕНКО, методист НМЦ ПТО

**Дніпропетровщина відзначає
80-річчя створення державної системи
професійно-технічної освіти**

Останні місяці навчальні заклади почали готуватися до відзначення знаменної дати – 80-річчя створення державної системи профтехосвіти: на сайті НМЦ ПТО та в соціальних мережах розміщувалися інформації щодо працівників, ветеранів і видатних випускників профтехосвіти, а також про події, приурочені святкуванню з хештегом #80років_пто_Дніпропетровщина.

З нагоди святкування 80-річчя 29 вересня в режимі відеозв'язку проведено зустріч керівників, ветеранів за кладів освіти, а у Кривому Розі – конференцію «Кривий Ріг – рідне місто! Профтехосвіті 80 років».

Понад 600 працівників різних категорій і непрацюючих ветеранів відзначено нагородами різного рівня: МОН України, Дніпропетровської обласної ради, Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти, департаменту освіти і науки облдержадміністрації, НМЦ ПТО у Дніпропетровській області,

Дніпропетровської обласної організації ВАПП, роботодавців, профспілок та інших громадських організацій.

ВАПП спільно з НМЦ ПТО видано збірник «Профтехосвіта Дніпропетровщини на початку ХХІ століття», який буде розміщено на сайті НМЦ ПТО в розділі «80 років П(ПТ)О» і в розділі «Новинки в сфері П(ПТ)О» підрозділ «Література» та розповсюджене у ЗП(ПТ)О. У музеї Дніпровського центру професійно-технічної освіти формується експозиція «ПТО – 80 років».

Олена ГРИШАЄВА,
заступниця директора НМЦ ПТО

**Вітаємо
із 100-річним ювілеєм!****Міжрегіональне вище
професійне училище
з поліграфії та
інформаційних технологій**

Життя закладу – не лише якісний освітній процес, а ще й цікаве та корисне дозвілля: науково-пошукова робота, художня самодіяльність, волонтерська робота, гуртки, олімпіади, спортивні секції, креативні виховні заходи, зустрічі, екскурсії, майстер-класи, змагання, конкурси – і, звичайно, перемоги.

**Дніпровський професійний
зализничний ліцей**

Стратегічною метою закладу є підготовка кваліфікованих робітників відповідно до державних стандартів П(ПТ)О – конкурентоспроможних на сучасному ринку праці.

Гасло колективу – «Немає завдання, яке ми не можемо виконати на запит громадян та Українськії!

«Торкаючись глибин українських традицій»

(сценарій шкільного свята)

Тема: «Торкаючись глибин українських традицій».

Мета: формувати в учнів інтерес до традицій українського народу, до його культури, розвивати пам'ять, мислення, виховувати патріотизм, колективізм, шанобливе ставлення до батьків.

Обладнання: канат або міцна мотузка для гри «перетягування канату»; 1-2 мішки для стрибання; крупні намистини і нитка чи волосінь; по два конверти і однакові набори картинок із різними овочами, фруктами, солодощами для «приготування українського борщу»; дві ляльки; мішечок та роздруковані і розрізані по рядочках слова пісні «Од Києва до Лубен»; роздруковані слова «Пісні про рушник» (щоб вистачило всім присутнім, можна один на двох або один на трьох учнів).

Ведуча: Давайте сьогодні ми всі разом поринемо у цікавий світ – світ традицій нашого українського народу. Дуже цікавий, різноманітний і старовинний світ! Ми з вами торкнемося глибин українських традицій.

Кожна людина починає знайомство з традиціями свого народу з самого малечку.. – перш за все, слухаючи матусині та бабусині колискові а також... народні казки.

/Учні декламують вірши «Традиції народу» Надії Красоткіної, можна розділити по 2 рядки або по 4/.

Традиції народу

Традиції народу – це велике диво, Яке струмить з глибин у майбуття. Їх знаючи, народ іде щасливо І впевнено у непросте життя. В традиціях живе душа народу, Великий зміст закладений у них. Народ наш любить й береже природу, Та рідну пісню, і веселій сміх. І шире слово, й жарти іскрометні, Легенду й казку, що в душі пливе. І пам'ятає подвиги безсмертні, А добра слава у віках живе. Традицій у народу є багато, Бо довго ми живемо на землі. І нам їх треба добре пам'ятати, Запам'ятати, поки ми малі. Й нести з глибин віків

у день прийдешній,

Бо без минулого немає майбуття. Щоб в правді й вірі,

в доброті сердечній

Творити нам історію життя. Щоб й далі рідну землю нам любити, Поля, і гори, та вишневий цвіт. У волі й славі на землі цій жити І українцями іти у світ.

Перевіримо, чи знаєте ви казки свого народу! А зробимо це так: я читатиму вам декілька речень з якоїсь казки, а ви маєте пригадати, з якої саме казки ці рядки.

1. «Мишка-шкряботушка, Жабка-скрекотушка, Зайчик-побігайчик, Лисичка-сестричка та Вовчик-братик. А ти хто?

– Хро-хро-хро! А я Кабан-іклан. Пустіть і мене!» («Рукавичка»).

2. « – Отепер уже буду співати! – та як завіс під столом... Тоді деякі люди повтікали з хати...». («Сірко»).

3. «А коли кашки не стало, вона й мовить: «Вибачай, кумоньку, більше не маю Вас чим гостити». («Лисичка і Журавель»).

4. «Я вік би у вас жила, якби ви не спалили моє гніздечка та за мною не підглядали. А тепер, – каже, – не хочу! Зробіть мені, дідуся, прялочку і

веретенце, я від вас піду». («Кривенька качечка»).

5. «То ж не моє матінки голос! Пливи, пливи, човнику, далі! Пливи, пливи, човнику, далі! – Махнув весельцем – човник і поплив». («Телесик»).

Наш народ дуже-дуже співучий! Ви погодитеся зі мною?.. У народних піснях йдеться і про тяжку працю, і про розваги, і про кохання, і про повагу до батьків, і про любов до Батьківщини... І тепер ми з вами і вашими батьками пограємо у гру «Відгадай мелодію української народної пісні». Зараз лунатимуть фрагменти з відомих народних пісень. А ваше завдання – їх відгадати.

/У грі використано пісні: «Розпрайгайте, хлопці, коней», «Ой, там на горі», «Комарики-дзюбрики, калина», «Зелене жито, зелене», «Ой, мій милій вареничків хоче», «Ти ж мене підманула», «Ой, на горі два дубки», «Іхали козаки» («Ой, ти, Галю, Галю молодая»), «Несе Галя воду»/.

Наш український народ має багату давню культуру. Життева мудрість і настанови щодо способу життя закладені в українських святах, обрядах, фольклорі та звичаях. Багато чого цікавого і корисного ми можемо перейняти від своїх пращурів-войнів – українських козаків, слава про яких облетіла весь світ.

Давайте поговоримо і про них. Усіми знаємо, що українські воїни-козаки – постійно перебували у стані готовності до війни. Тому для тренувань і загартувань найрізноманітніших якостей козака вигадувались козацькі забави – це ігри на фізичну силу, на швидкість реакції.

Так, однією із козацьких розваг можна назвати гру «Перетягування канату». Нерідко задля веселощів канат пететягували над багнюкою, калюжею чи струмком. Як гадаєте, хлопці, на вінці так робили?

Зараз ми з вами теж пограємо, але без багнюки і калюжі.

/Хлопці й тата, розділені на дві змішані команди, перетягають канат/.

Ще один досить поширеніший вид козацьких розваг – «Стрибання у мішку». Козак мав дострибати до зазначененої точки і не впасти. Так тренувалась сила, витривалість, координація рухів і весь комплекс м'язів, що відповідав за їзду верхи.

/Хлопці стрибають у мішку/.

Ну і ще один вид тренування – «Стрибки через канат».

/Два татуся тримають натягнутий канат, а хлопці стрибають через нього/.

Які ж ви в нас спритні, сильні – справжні наші майбутні захисники!

Давайте поговоримо про жінок-українок. Адже жінка завжди була берегинею своєї сім'ї. Тоді, як хлопці займалися фізичними тренуваннями та захищали свою Батьківщину, жінки і дівчата – господарювали, а також шили, в'язали, вишивали, пряли і, звичайно, виховували діточок.

Про те, які бували працьовиті дівчата, складали навіть вірші й пісні. Ось послухайте уважно веселу пісеньку на вірші Марії Підгірянки.

/Звучить пісня «Працьовита дівчина»/.

Хлопці, перелічіть, будь ласка, яку роботу виконувала Оленка? (Пряла, ткала, овечок випасала, білила, мила).

Тепер дівчатка спробують себе у ролі українських господарочек – зберуть намисто: будете нанизувати ось ці бусини на нитку.

/Дві дівчини збирають намисто/.

Кожна господиня вміє готувати різні страви для своєї родини. Які традиційні українські страви ми можемо пригадати?

Дівчата зараз оберуть необхідні інгредієнти, тобто продукти для приготування українського борщу.

/У грі беруть участь дві (четири) дівчинки. Кожна отримує конверт з картками продуктів, з них має обрати лише ті, де зображені продукти для приготування борщу/.

Дівчата, які мають маленьких братика чи сестричку, покажуть нам майстер-клас з повивання немовлят. Ось вам дитинка-лялька, а ось пелюшки.

/Дівчата повивають ляльок/.

Українці любили не тільки працювати, а ще й веселитися. А які веселі вірші вони складали, байки, гуморески! Можете у цьому переконатися самі.

/Учні розігрують жартівливі сценки (гуморески)/.

Щоденник напрокат

(А. Динник)

Мати стеле спать старанно

I говорить: – Синку,

Дай щоденник,

Я погляну на твої оцінки.

– Мій щоденник, – син регоче,

В Кості «напрокат».

Він казав, що дуже хоче

Маму налякати.

Татків помічник

(С. Воскрекасенко)

Мишко Данькові каже:

– Слухай-но,

Давай сьогодні підемо в кіно!

– Не клич мене сьогодні ти,

Я мушу таткові допомогти.

– А що йому ти будеш помагати?

– Мої уроки готувати.

Учителька сказала...

(С. Воскрекасенко)

Дивується татусь:

– Чого це наш Павлусь

До школи не збирається іти?

З-під ковдри теплій синок

Подав тоненький голосок:

– Учителька сказала,

Щоб прийшов сьогодні ти...

Улюбленій урок

(В. Насипаний)

– Хочу я спитати, – просить мати в Люби.

Є ж якісь уроки, що найбільше любиш?

– Що тут думати довго. Це просте питання.

Найсильніше люблю в школі я урок останній.

Підготовка до маскараду

Учень запитує свого товариша:

– Як ти гадаєш, яку маску мені варто надіти на школій маскарад?

– Навіщо тобі маска? Вимий як слід своє обличчя – і тебе ніхто не впізнає!

Велика азбука

– Я не хочу ходити до школи, – захникав Петрик.

– Чому? – спитав батько.

– Тому що мені скажуть: напиши «А».

– А чому жти не хочеш написати «А»?

– Бо тоді мені скажуть: напиши «Б».

Цікава арифметика

– Скільки учнів у вашому класі?

– З учителькою – тридцять п'ять.

– Отже, без неї тридцять чотири!

– Е, ні! Без учительки в класі не залишиться жодної душі!

Штани

– Як на твою думку, – питає вчителька, – слово «штани» – в одніні чи в множині?

– Я так думаю, що верхня частина у них одніна, а нижня – множина.

Ведуча: У мішечку знаходиться текст української народної пісні. Правда, всі рядки тексту окремо, перепутані – розрізані на тоненькі смужечки. І вам треба зібрати текст до купи. Отже, кожен із вас тягне з цього мішечка одну смужку, на якій надруковані слова... Здогадалися, як називається ця загадкова народна пісня? Кожен зі своїм текстом стає одним, як рядки в пісні. А ті учні, в кого рядки з приспіву, стають окремо від усіх. Застіваймо ж цю пісню, але кожен співає лише свої слова.

ОСОБЛИВІ ДІТИ І МАТЕМАТИКА:

складнощі формування математичних уявлень в учнів старшого шкільного віку з легким ступенем розумової відсталості

Здавалося б, важливість математичного знання у наш час не можна недооцінювати. Але в сучасному житті математика завоювала нездорову увагу провідників так званої «нової етики», яка в дійсності є антиматематичною етикою, коли справжні знання у такій важливій сфері зводяться до звичайних практичних навичок. Як там... «мир – це війна» чи... «математика – це не найважливіша наука з усіх наук»... Втім, особливий приз отримують батьки, яким в школі чомусь запам'яталася своя неуспішність у сфері математики і які зараз є провідниками нового антиматематичного дискурсу.

На жаль, люди не надто охоче використовують ті знання, які людство здобуло впродовж наукової історії та пізнання, бо, на їх думку, математика, навчаючи логіці та навантажуючи мозок схемами і дидактикою, позбавляє їх певної спонтанності чи гнучкості.

Насправді, люди, які недолюблюють математику, й поняття не мають, яка це насолода – розв'язувати завдання за допомогою логіки та базових математичних знань. Ті, хто мав таке щастя – бути залученим до математичної культури, мене зрозуміють.

Але наша стаття сьогодні не про звичайних людей, а про особливих дітей, які та-кож вивчають математику. І битва за математичні знання в цій сфері розгортається такої ж сили та напруження. Ми не збираємося робити у цій статті повний аналіз математичної парадигми, а тільки висловлюємо свою думку й хочемо поговорити про вплив математики та математичних уявлень на розвиток особистості учня з особливими потребами.

Багато дослідників у сфері педагогіки називають основним завданням при виробленні математичних уявлень взаємозв'язок розвитку математичних здібностей дітей різного віку та формування логічної сфери. Однак, якщо ми торкаємося парадигми у корекційній педагогіці, то завдання вже

змінюється: педагоги, насамперед, повинні звертати увагу на розвиток узагальнених способів розумової діяльності, зокрема побудови її пізнавального аспекту. І це при тому, що пізнавальна сфера у дітей з легкою розумовою відсталістю сame і порушена. Таким чином, фахівець у сфері математики потрапляє у своєрідну «вилку» проблематики знання, пов'язану з особливостями психічної складової розвитку особливих дітей і завданням щодо освоєння дисципліни. І тут на перший план виступає майстерність педагога, його креативність і послідовність професійних дій, якщо хочете, – навіть певна дидактична жорсткість і незламність. Тому що характеристики дітей з легкою розумовою відсталістю знаходяться в деякій протифазі із завданнями, які стоять перед корекційним педагогом з математики.

Наприклад, педагог – у порівнянні з досить варіативною самостійною зміною діяльності учнів старшого віку на уроках математики у звичайній школі – з групами учнів з легкою розумовою відсталістю повинен постійно проводити кілька педагогічних «процедур», без яких в корекційній педагогіці – нікуди, якого б віку не були школярі з особливими потребами: це є звичайні пояснення, посилені покроковим урізноманітненням завдань, постійний контроль та індивідуалізована увага до кожного учня, повторення і повертання до інформації, яка б, здавалося, повинна вже інтеропривативатися та «привласнитися», використання певних вправ з розвитку когнітивної сфери учня, які вчителі у звичайних школах для нормотипних дітей не використовують.

Особливістю вивчення математики для дітей з легкою розумовою відсталістю є аспект використання своєрідних дидактичних прийомів при навченні пролонговано – як у молодших, так і у старших школярів цієї категорії. Наприклад, урізноманітнення діяльності учнів на уроках математики

шільно пов'язане із формуванням інтересу до уроків математики, і це робиться не тільки у молодшій школі, а й упродовж усього терміну навчання, і є обов'язковою умовою успішного опанування математичних знань учнями з особливими потребами. Тут можна перефразувати прислів'я з менеджменту – «Якщо ми організуємо час, то отримаємо результативність. Якщо – дітей на навчанні, то досягаємо ефективності». Але як відрізняти ефективність від результативності в корекційній педагогіці при викладанні математики для дітей з легкою розумовою відсталістю? Зв'язок між цими поняттями дуже тісний. Результативність – це ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення конкретного результату. Бути ефективним – це досягати результатів, задіявиши певні ресурси. Причому і результативність, і ефективність безпосередньо пов'язані з відповідальністю. Відповідальністю педагога.

Як би банально це не звучало, починати треба з розвитку логіки та постійного формування математичних уявлень школярів, навіть у старшому шкільному віці. Формування математичних уявлень, а за ними – знань їх умінь учнів старшого віку з легкою розумовою відсталістю має здійснюватися так, щоб навчання давало не тільки безпосередній практичний результат (навички рахунку, виконання елементарних математичних операцій), але й широкий розвивальний ефект.

Хочемо зазначити, що знання, яке інтеропривативується, тобто привласнюється дитиною, набуває означення та є продуктом його життя, коли вже засвоюється на такому рівні, що не несе в собі неоднозначності й не містить нерозуміння або амбівалентності, й не викликає антагоністичних реакцій в учня. Це складне завдання, що постає перед учителем математики.

На нашу думку, це можливо, якщо ми, фахівці, своєрідно «збиваємо» внутрішньо-

психологічні суперечності дитини щодо математичних знань, пов'язані із власною невдачею у математичних знаннях чи нерозумінням природи логічних зв'язків, обумовлених органічною природою психічної діяльності. Для цього ми використовуємо специфічну систему «кейсів» математичного пізнання, спрощену до рівня уявлення дітей старшого віку з легкою розумовою відсталістю. Наприклад, розвиваючи уявлення через різні аналізаторні системи, в залежності від діагнозу учня: зорову, тактильну або слухову; поєднуючи нові знання з формальною або практичною логікою, що доступна дитині. Що це означає для самого учня?

Система пізнання особливих дітей за такого підходу отримує нагоду для постійного розвитку. За інших умов математичні знання стають подразниками, які структурно нічим не відрізняються від однозначних ситуацій «життєвих пропалів», які були в емпірії дитини, тобто не можуть вступати в логічно-семантичні зв'язки між собою, перетворюючи математичне знання через розвиток уявлення у процес перетворення самого учня у реалізації саморозвитку й уточнені мотивації для навчання.

На наш погляд, погляд педагогів-практиків, це по-коління новітніх програм і засобів навчання більш прогресивне, і виражається це такими ознаками.

По-перше, зосередженість на індивідуальності дитини та її можливостях, зокрема – фізіологічних і фізичних. Це створює центральну парадигму і надає змогу бачити при навчанні математиці дітей з легкою розумовою відсталістю справді те, що є важливим, – ефективність отриманих знань при застосуванні математики у практичній сфері.

По-друге, пізнавальна активність учня у розвитку математичних уявлень не є жорстким конструктом й досягається шляхом визначення цілей і планування занять у кожному випадку окремо.

По-третє, організація навчання математиці через організацію адаптивних програм з використанням необхідних для цієї дитини «кейсів», які розвивають математичне уявлення. Дійсно, це складне завдання, особливо, якщо кожному учню у класі необхідний свій набір «кейсів». Але педагоги у наш час мають певну свободу «підлаштування» програми вивчення математики під конкретну дитину із великим варіативним запасом.

Четверте, визначення унікальності учня, у тому числі тих довготермінових цілей, які ставляться при навчанні математиці та розвитку особистості.

Риса, яка об'єднує всі ці особливості, – гнучкість у спробі зафіксувати рівень кожної ознаки та увагу до результатів без фіксації на часовій складовій, тому що ці ознаки не можуть отримати кінцевого значення через їх унікальність і постійний розвиток, що відображає справжню складну цілісну природу математичного пізнання учнів з легкою розумовою відсталістю.

Настанок хочеться зазначити, що у своїй роботі фахівці центру НРЦ «Горлиця» завжди ставлять перед собою конкретні цілі у дуже різних завданнях: основною з яких є вивчення підвищення показника мотивації щодо впливу різних знань на розвиток особистості, який у подальшому забезпечить соціальну інтеракцію осіб з інтелектуальними порушеннями.

Ірина ЧЕРЕПЕНЬКО,
заступник директора
з навчально-виховної роботи
НРЦ «Горлиця» ДОР

«Любив ... вітри, і простір, і блакитъ Дніпрова».

Дмитро ЯВОРНИЦЬКИЙ у «Великому Лузі» Олеся ГОНЧАРА

Цього року виповнюється 165 років з дня народження Д.І. Яворницького – видатного вченого, історика, археолога, письменника, фольклориста, етнографа, першого директора Історичного музею м. Катеринослава.

Серед архівних матеріалів, які зберігаються у фондах Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького, знаходимо унікальні рукописи – чернетки незавершеного роману Олеся Гончара «Великий Луг» (інший варіант «Лицар»), присвяченого Д.І. Яворницькому.

Ідея роману виникає у письменника у 1983 р. «...Повно думок про Яворницького. Взявши його образ за основу, хочу написати роман фольклорно-легендарний, у дусі Уленшпігеля, Дон-Кіхота, гоголівських ранніх повістей...», – напише Гончар у щоденнику 08.06.1983.

65 аркушів, написаних рівним, а інколи нерозбірливим почерком на

блокнотних листках, депутатських бланках свідчать про напружену роботу письменника над романом. «Творчий процес схожий на ланцюгову реакцію. Тільки розщепи ядро – і вже ринуло, пішло, не вбагаєш, не обіймеш... Давно не відчував такого щастя! Пишу роман про Яворницького та Колосовського – в синтезі «Великий Луг» – назва поки що умовна, а хотілось би зберегти.

Може, це твій лебединий спів?..

За одну ніч храм роману вибудувався, виникла як із чуда вся його архітектоніка... Джойс ніби вважав безфабульність художньою нормою, сподівався знайти в безфабульності якийсь новий тип естетики, але ж це заблудження! Є речі в мистецтві недоторкані, обов'язкові, вічні, як і сам закон золотих пропорцій...

Античні це знали, хоч у сміливості шукань їхнім художникам не відмовиш...» («Щоденники». 03.07.1983).

цивілізацію, а вона: навіщо? Кому потрібне?

Канув і в – Полуднівий Бліск!

Яворницький ще не знат, якою буде прийдешність Великого Лугу, але ніби передчував його долю... І тому так усе визбирував, фіксував, карбував у пам'яті, щоб іншим передати...

Не знат, не міг знати, що пройде тут [потім] і електропилка валитиме череваті вікові дуби як і тонкий верболіз...

Великий Луг

Початок: Роздум ученої (Доктор наук):

Часом йому привиджувалась лиса планета, яка геть винищила свої ліси і внаслідок цього задихається без кисню.

Єдине, що на ній росте, – синьо-зелені водорости. Ті, якими три мільярди років тому починалось життя і ними ж таки, можливо, кінчається.

Вони – цілі материкови синьо-зелених – забили собою океани, перетворивши їх в отруєне, мертвє, смертоносне болото. Океани, які так звабливо голубіли першим космонавтам, стали пристанищем антижиття, джерелом самозадухи.

Так іноді похмуро малювалось ночами.

Початок глави (чи й роману!)

«він любив це місто – фортецю заводів. Любив його вітри і простір, і блакитъ Дніпрова з його човнами любив,

скелями й шелюгами островів, з піснями закоханих. Його вважали анархістом, «диваком», звихнутим на старовині, а душа його була настіж відкрита й світові цьому, свіжому, молодому. Душа його була юніша за душі багатьох юнаків!

– Хто ж ви, діду? – питаютъ його по селаах.

– Академік Яворницький, – відповідає з усмішкою, бо подобається, що приймають його

Постать Яворницького захоплювала і хвилювала Олеся Гончара давно. Його образ постає зі сторінок роману «Собор», «Думи про океан» як захисника скарбів, «який воскрешає славу минулих віків, задля неї живе...». Образ Яворницького суцільною ниткою зв'язує різні тематичні пласти «Великого Лугу» – роману, яким Гончар хотів увічнити в нашій пам'яті погублений світ, цілий материк нашої національної історії, у збереженні якого Яворницький «вбачав місію свого життя, свого покликання на землі». Цей роман міг би стати визначальним по художньому осмисленню образу Д. Яворницького.

Рукописи були передані Валентиною Данилівною Гончар для експонування на виставці «Життя як джерело» до 95-річчя з дня народження О. Гончара у музеї «Літературне Придніпров'я» (2013 рік). Окрема зала виставки була присвячена темі «Великого Лугу».

Рукописи роману були проілюстровані унікальними фотографіями з архіву Нікопольського краєзнавчого музею затоплених дніпровських плавнів Великого Лугу, який Олеся Гончар відвідав у перші післявоєнні роки «...ніби передчував біду, ніби хотілося надивитись востаннє на все, що невдовзі мало зникнути...».

Таке експозиційне рішення дозволило проілюструвати ідею письменника про те, як руйнація середовища впливає на порушення рівноваги в душі людини.

Уперше публікуємо нотатки Олеся Гончара до роману «Великий Луг». Текст подається в авторській редакції. Світлана МАРТИНОВА, старший науковий співробітник музею «Літературне Придніпров'я» відділу Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького

люди казали: це накликав дід Яворницький.

– Не дасть вільний Славутич себе перегородити, не дасть закути в бетон!

Яворницький, як і Тичина, син сільського дячка (псаломщика). Дитинство – на печі, де каганець, де батько по складах читає «Тараса Бульбу». Дмитрик німіє «од восторга над запорожцями». Ридав, коли гине Тарас...

Був од природи дуже вразливий цей хлопчик, майбутній чарівник Півдня...

Яворницький

Початок.

«ще один свій день народження він зустрічає в путі (25.Х.1855).

Сонцівка звалось село, де він народивсь... Яка іронія долі! Царство темряви, підсліпуватих каганців і раптом – Сонцівка...

А втім сонця було справді багато.

Яворницькому уявлялось, що це його з доносу Потьомкіна скоплено підступно, закуто в стежах і відправлено на Соловки.

Це він сидить у холодній смердючій темниці. І не лише Катерину кляне, а ще більше цих катів інквізиторів у рясах, що так ревно його стережуть, навіть палиці не можуть дати, щоб виганяти пацюків...

– Не велено, маємо запитати столицю...

Роман про Яворницького міг би бути від студента, від 1-ої особи. Як відвував практику в нього. І пішов із ним через пороги. І який був надто лівим, ледь не руйнажем.

І ось війна. І думав усе про Старого. Повернувся з війни до Діда. Його нема. Є легенда його життя. І як береться писати дипломну про Нього. І вся драма захисту.

Як ректор захистив.

Далі буде...

I професор сам сяде на весла спробувати, бо ж він завше бешкетний, мов хлопчак!..

Яворницький і хлопчик

Коли він повергатиметься від Озера Зачарованого до Музею, до нього на шляху упросився Хлопчик, отой малий волопас...

Гомера нема вже, розпрощався зі світом, заповів поховати біля порогів...

А хлопець, осиротівши, проситься до Яворницького в учні.

– Добре, будеш мені джурою... Знаєш, що таке джуро?

– Поясніть.

I цей хлопець стане дідові правою рукою. I це він під час окупації збереже скарби музею, знов закопавши їх ... у планету.

– Колись викопували, тепер закопуєм... така наша історія.

A далі того літа Яворницький постане у плавнях Великого Лугу, де ще один хрещеник його живе на озері... Чарівницькому! Ворожбітському... Де люд веселій, де мир хрещений... I навколо озера – сучасні події. Затоплюють, нищать. A тут флора рідкісна, унікальна, єдина на планеті... I Космонавт (у видивах, мріях).

Великий. Луг

– Ні, не те дивно, що мі різні. Гляньте у вічі людям, і звірям, і птахам: як багато спільнога в очах! Оце найдивніше!...

(думка чи слова героя – Господаря Плавень).

Осінь у плавнях

Zнову край озера вітер грає очеретом, поблизу села – вода, двоє молодих крижнів фуркнuto в повітрі...

Чудо життя! Тільки так могла вона це назвати.

Він (Яворницький) ішов по землі і зінав, що тут буде вода, суцільна, поточна.

Нічого, крім води.

Під час будівництва Дніпрогесу стала навесні небувала повінь, біблейський потоп, і

Мос Придніпров'я. Жовтень

1 • 110 років тому (1910 р.) у Катеринославі вийшов перший номер українського часопису, органу місцевої Просвіти «Дніпрові хвілі». Виходив до 1913 р.

• 90 років тому (1930 р.) відкрито Криворізький державний педагогічний університет.

3 • 230 років тому (1790 р.) у слободі Мануйлівка (Попівка) (нині у складі Дніпропетровська) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній церкві в ім'я Василя Великого.

4 • 225 років тому (1795 р.) у слободі Сухачівка (сучасне село. Сухачівка на околиці Дніпропетровська) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній Іоанно-Богословській церкві.

9 • 100 років тому (1920 р.) заснований Ленінський район Дніпропетровська (нині – Новокодацький район м. Дніпра).

10 • 90 років тому (1930 р.) почала виходити газета «Ударний фронт», орган П'ятихатського райкому КПУ та райради народних депутатів, з березня 1992 року – «Злагода», громадсько-політична газета району.

• 145 років тому (1875 р.) відкрито Перше реальне училище Катеринослава.

11 • 115 років тому (1905 р.) у Катеринославі народився Віктор Андрійович Кравченко, відомий радянський дисидент, автор книги спогадів «Я обираю волю».

13 • 115 років тому (1905 р.) розпочато експлуатацію будівлі Комерційного училища в Катеринославі. Нині – будівля Дніпропетровської обласної ради.

14 • 145 років тому (1875 р.) народився Андрій Павлович Виноградов, український радянський вчений-металург і металознавець. Помер 2 листопада 1933 р.

20 • 70 років тому (1950 р.) народилася Валентина Іванівна Лазебник, історик, завідувач відділу Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.І. Яворницького, дослідниця історії Дніпропетровщини.

23 • 80 років тому (1940 р.) народився Геннадій Григорович Півняк, визначний вчений, ректор Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», академік Національної академії наук України,двічі лауреат Державної премії України.

26 • 225 років тому (1795 р.) у слободі Іванівська (з'єднана із с. Самоткань Верхньодніпровського району) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній Іоанно-Предтеченській церкві.

• 95 років тому (1925 р.) у Катеринославі народився Олександр Климентійович Войцеховський, художник. Відомий у галузі тематичної картини та пейзажу.

27 • 135 років тому (1885 р.) народився Юхим Спиридонович Михайлів, живописець, графік і мистецтвознавець. Довгий час проживав у Катеринославі. Брав участь в оформленні Катеринославського історичного музею ім. Поля. Помер 15 липня 1935 р.

• 95 років тому (1925 р.) народився Олександр Васильович Васякін, скульптор, заслужений художник України. Відомий в галузі станкової і монументальної скульптури.

29 • 90 років тому (1930 р.) народилась Ірина Федорівна Ковальова, видатний вчений-археолог, доктор історичних наук, професор ДНУ ім. О. Гончара.

• 70 років тому (1950 р.) у с. Петриківці народився Андрій Андrijович Пікуш, художник у галузі декоративно-ужиткового мистецтва, заслужений майстер народної творчості України. Працює в жанрі петриківського декоративного розпису.

30 • 105 років тому (1915 р.) в с. Кам'янському (нині – м. Кам'янське) народився видатний український радянський скульптор Іван Гаврилович Першудчев.

• 30 років тому (1990 р.) при Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці створено краєзнавчий клуб «Ріднокрай», який об'єднує краєзнавців області.

Жовтень – 60 років тому (1960 р.) на базі проектно-конструкторського бюро створено Дніпропетровський державний проектний інститут «Металургавтоматика». Нині – ПАТ «Проектний і проектно-конструкторський інститут «Металургавтоматика».

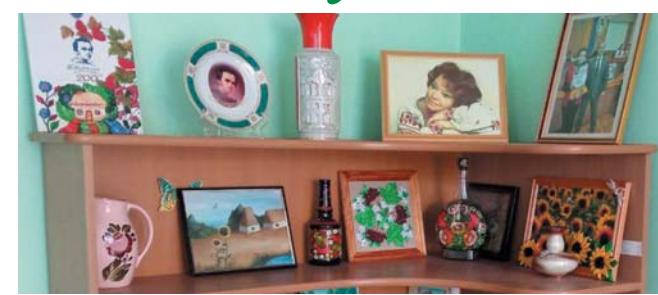
Подала Марина ШИЛКІНА,
завідувач краєзнавчого відділу ДОУНБ
(з календаря «Мос Придніпров'я»)

Пішла у вічність, залишилася у спогадах

Учительська спільнота Дніпропетровщини, зокрема вчителі української мови та літератури, світлими спогадами проводжають у інші світи Лідію Степанівну КУШКОВУ, народну артистку України, актрису і режисера Дніпровського національного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка, талановиту жінку-патріотку і просто прекрасну людину.

У вчительства було особливe ставлення до Лідії Степанівни, і вона про це знала, відчувала й віддячувала взаємністю. Коли вона, зустрічаючись з учителями області у стінах Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (зараз Дніпровська академія неперервної освіти), розповідала про акторську професію, то завжди проводила паралелі з професією вчителя. Адже вчитель теж має бути і актором, і режисером, і творцем (адже несе відповідальність за душі цілих поколінь), і митцем (щоб рідним словом наповнювати ці душі мистецькими й життєвими цінностями).

Філологам актриса передала свою любов до Лінни Костенко та її «Марусі Чурай», Лесі Українки та її «Одержимої», навіть до образу Кайдаших через свою моновиставу за твором І.С. Нечуя-Левицького. Та найбільше запам'яталася педагогом режисерська

робота Л.С. Кушкової до ювілею Тараса Шевченка – вистава «Бал», яку слухачі наших курсів відвідували по кілька разів.

У кабінеті української філології та мистецтва нашого освітнього закладу – як прижиттєвий пам'ятник Лідії Кушковій – майже двадцять років на видному місці стоїть портрет народної артистки України. Такою одухотвореною, молодою, освітленою любов'ю до своїх глядачів, недосяжною у своїй артистичній високості й такою земною, лагідною, завжди усміхненою ми й пам'ятатимемо Вас, Лідіє Степанівно! Сумусмо...

Від імені вдячних глядачів-педагогів

Антоніна СЕРГІЄНКО, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, доцент, кандидат педагогічних наук

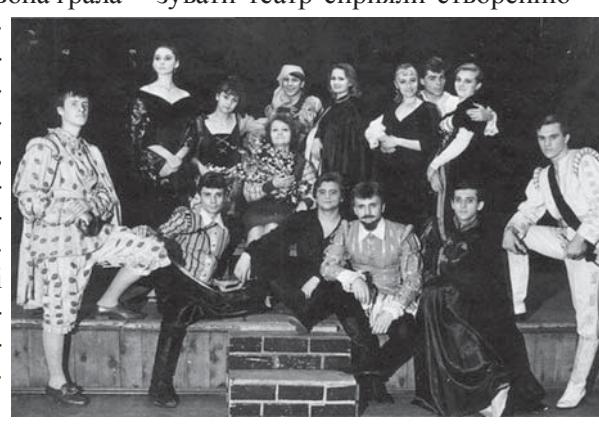
Талановита, прекрасна, незабутня...

Безжалъна невблаганна смерть забрала від нас легенду сцени Дніпровського національного академічного українського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка, народну артистку України, лауреата премій ім. Марії Заньковецької та ім. Зінаїди Хрукалої, режисера-постановника, велику патріотку рідної землі та рідного українського театру

Лідію Степанівну КУШКОВУ

З такою втратою важко змиритися усім, хто знат прекрасну актрису, хто мав щастя з нею працювати, хто потрапляв в поле її уваги. Осиротіла сцена театру, де вона створила понад 100 жіночих образів, серед яких більшість були головними ролями. Її творчий і організаторський потенціал був запорукою десятків яскравих театральних прем'єр, гарних концертних програм, цікавих творчих зустрічей з глядачем. Лідія Степанівна жила в постійному пошуку кращих режисерських рішень, кращих фарб акторської гри у п'єсах авторів різних країн і епох: Єлизавета («Королева Марія Стюарт» за Шіллером) чи Корсиканка («Наполеон та корсиканка» Іржі Губача), Катерина II («Фаворит» В. Пікуля) чи Інесса («З коханням не жартують» П. Кальдерона).

Але українська драматургія була для неї понад усе: вона грала у п'єсах за творами Лесі Українки, І. Карпенка-Карого, М. Старицького, Г. Квітки-Основ'яненка, О. Кобилянської, Панаса Мирного, О. Коломійця, В. Врублевської. Як актрисії її під владні були всі грани акторської гри: і комедійна, і трагедійна, і іронічна, і делікатно стримана, і непоступлива.

Лідію Степанівну з радістю чекали для зустрічі у будь-якому колективі: в студентській автодорії, на польовому стані, в заводському цеху, в актовому залі військової частини, в гуртожитку та на записі в телестудії. Із пістетом ставилися до неї колективи Дніпропетровського ТЮГу та Дніпродзержинського театру ім. Л. Українки, де Л. Кушкова поставила ряд вистав як режисер-постановник. Глядач любив ці постановки.

Надовго пам'ято буде створена Лідією Кушковою авторська моновистава «Кайдашиха» за мотивами повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького, де вона не-перевершено зіграла український характер, що було відзначено найвищою нагородою (гран-прі) театрального фестивалю Придніпров'я «Січеславна».

Бажання Л. Кушкової популяризувати театр сприяли створенню

унікального Дніпропетровського телетеатру «Воля», де вона разом зі своїм чоловіком Валерієм Ковтуненком знімали цікаві телефільми і передачі: «Маруся Чурай» Л. Костенко (1989), «Одержима» Л. Українки (1993), «На полі крові» Л. Українки (1994), «Стогін» про життя і творчість Павла Грабовського (1991), «Йоганна, жінка Хусова» Л. Українки (1996), «Шельменко-денщик» Г. Квітки-Основ'яненка (1992), «Що записано у книгу життя» М. Коцюбинського (1993) та інші.

Ми пам'ятатимемо зіграні Лідією Степанівною ролі, створені п'єси, поставлені вистави, проведенні зустрічі та концерти, численні добре справи яскравими і незабутніми. Щирі прощальні оплески (проклятий коронавірус не дав змоги попрощатись!...)

У глибокому сумі схиляємо голову. Висловлюємо найщиріші співчуття рідним, колективу театру та численним шанувальникам таланту Лідії Степанівні Кушкової.

Світла вічна пам'ять!
Валентина СЛОБОДА,
фахівець Будинку мистецтв,
м. Дніпро

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛІНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА,
Ю.М. МОГИЛА, О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:
gdjerelo.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПР від 24.01.2019.
Формат А 3.

Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел./факс: 732-47-61, 732-48-48.
E-mail: GDjerelo@ukr.net